

MINISTERSTWO SKARBU PAŃSTWA

Akceptuję

.....

***RAPORT O EKONOMICZNYCH,
FINANSOWYCH I SPOŁECZNYCH
SKUTKACH PRYWATYZACJI
W ROKU 2012***

Warszawa 2013

Spis treści

WSTĘP.....	4
I. REALIZACJA PROCESÓW PRZEKSZTAŁCENÍ WŁASNOŚCIOWYCH W POLSCE W ROKU 2012.....	5
1.1. Dane historyczne.....	5
1.2. Komercjalizacja.....	6
1.3. Prywatyzacja bezpośrednia.....	8
1.4. Likwidacja przedsiębiorstw państwowych.....	9
1.5. Zbycie akcji/udziałów Skarbu Państwa w roku 2012.....	10
1.5.1. Prywatyzacja branżowa.....	12
1.5.2. Prywatyzacja giełdowa.....	14
1.5.3. Komunalizacja i wniesienia na podwyższenie kapitału zakładowego innych podmiotów z udziałem Skarbu Państwa.....	16
1.6. Przychody z prywatyzacji.....	17
II. EKONOMICZNO – FINANSOWE ASPEKTY PRYWATYZACJI.....	19
W ROKU 2012.....	19
2.1. Otoczenie makroekonomiczne procesów prywatyzacji.....	19
2.2. Przychody z prywatyzacji i ich rozdysponowanie.....	21
2.3. Wpływ przychodów z prywatyzacji na potrzeby pożyczkowe budżetu państwa i długu publicznego.....	22
2.4. Dochody z tytułu dywidend.....	24
III. SPOŁECZNY ODBIÓR PROCESÓW PRYWATYZACJI W POLSCE	
3.1. Uwarunkowania prywatyzacji w Polsce - opinie Polaków o sytuacji społeczno-gospodarczej w roku 2012.....	25
3.2. Stosunek Polaków do prywatyzacji w roku 2012.....	25
3.2.1. Skojarzenia Polaków z prywatyzacją.....	26
3.2.2. Opinie Polaków o konieczności prywatyzacji w drodze do gospodarki rynkowej.....	27
3.2.3. Podmioty z udziałem Skarbu Państwa vs. podmioty prywatne.....	28
3.2.4. Stosunek Polaków do prywatyzacji spółek o kluczowym znaczeniu dla gospodarki.....	29
3.2.5. Ocena form prywatyzacji.....	29
3.2.6. Opinie Polaków o sytuacji pracowników prywatyzowanych przedsiębiorstw.....	31
PODSUMOWANIE.....	32

WSTĘP

Prezentowany *Raport o ekonomicznych, finansowych i społecznych skutkach prywatyzacji w roku 2012* stanowi realizację zapisu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 493, z późn. zm.), nakładającej na Ministra Skarbu Państwa obowiązek corocznego przygotowywania i przedkładania Radzie Ministrów oraz z jej upoważnienia Sejmowi m.in. sprawozdania o ekonomicznych, finansowych i społecznych skutkach prywatyzacji.

Raport dokumentuje uwarunkowania, przebieg i szeroko rozumiane efekty prywatyzacji majątku państwowego w roku 2012. Struktura *Raportu* odpowiada zakresowi tematycznemu, jaki został określony ww. ustawą, a przy tym umożliwia zapoznanie się i zrozumienie istoty procesu przekształceń własnościowych w Polsce, począwszy od ogólnych uwarunkowań zmian strukturalnych, poprzez realizację procesów prywatyzacji, aż do społecznego odbioru zachodzących przemian.

W Rozdziale I przedstawiono, w ujęciu liczbowym, głównie efekty realizacji procesów prywatyzacji w roku 2012 na tle całego okresu przekształceń własnościowych oraz przybliżono rolę polskiego rynku kapitałowego w realizowanych procesach prywatyzacji.

W Rozdziale II, przygotowanym m.in. w oparciu o dane Ministerstwa Finansów, zaprezentowano ekonomiczne i finansowe aspekty procesów prywatyzacji w Polsce w roku 2012, z uwzględnieniem makroekonomicznych uwarunkowań procesów prywatyzacji, rozdysponowania przychodów z prywatyzacji, wpływu prywatyzacji na budżet państwa oraz efektów realizowanej przez Ministra Skarbu Państwa polityki dywidendowej.

Rozdział III poświęcony został problematyce społecznego odbioru zachodzących w Polsce przemian własnościowych. Rozdział ten został przygotowany m.in. w oparciu o wyniki badania sondażowego przeprowadzonego przez Ipsos Loyalty na zlecenie Ministerstwa Skarbu Państwa w maju 2013 r.

W Zakończeniu niniejszego *Raportu* przedstawiono najważniejsze wnioski podsumowujące realizację procesów przekształceń własnościowych w Polsce w minionym roku na tle ogólnej sytuacji ekonomiczno-społecznej kraju.

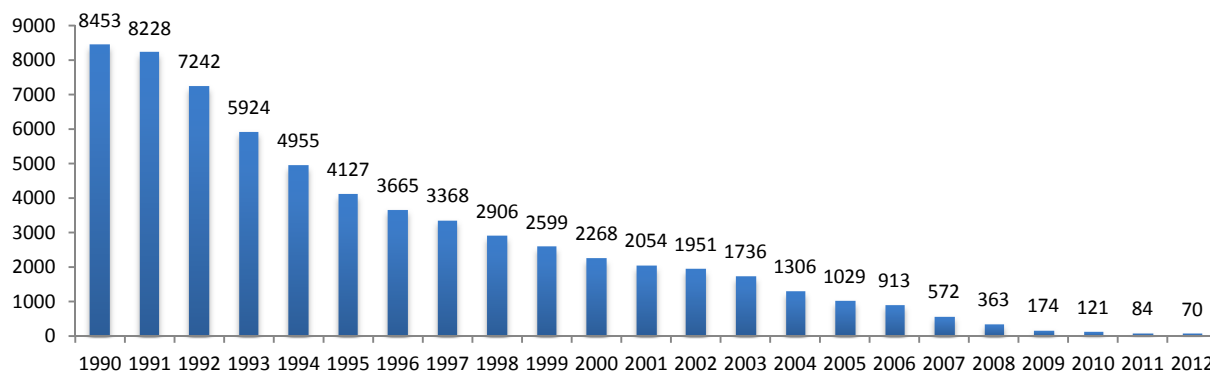
I. REALIZACJA PROCESÓW PRZEKSZTAŁCENÍ WŁASNOŚCIOWYCH W POLSCE W ROKU 2012

1.1. Dane historyczne

Procesy przekształceń własnościowych stanowią integralny element transformacji systemowej, wpływający na zmiany zachodzące w strukturze własnościowej polskiej gospodarki. Z jednej strony odbywa się to na poziomie przeobrażeń dotyczących poszczególnych przedsiębiorstw, z drugiej wpływa na kształtowanie się nowego modelu funkcjonowania całej gospodarki.

Wykres nr 1

Liczba przedsiębiorstw państwowych w latach 1990-2012

Źródło: Dane MSP.

Według stanu na dzień 31 grudnia 1990 r. w Polsce były zarejestrowane 8453 przedsiębiorstwa państwowe¹. Na koniec 2012 r. ich liczba spadła do 70 przedsiębiorstw, w tym 23 czynnych. Minister Skarbu Państwa był organem założycielskim dla 7 przedsiębiorstw państwowych, w tym dla 3 czynnych oraz dla 1 banku państwowego. Ponad 70% przedsiębiorstw istniejących na początku przemian ustrojowych, zostało objętych przekształceniami własnościowymi (5995 przedsiębiorstw państwowych). Przekształcenia własnościowe dokonane przez Ministra Skarbu Państwa dotyczyły:

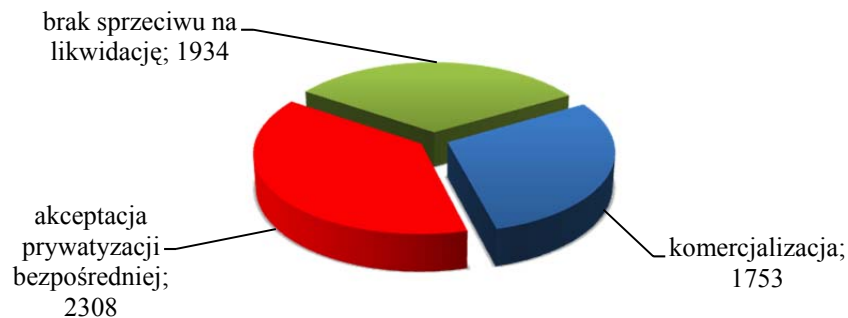
- komercjalizacji 1753 przedsiębiorstw państwowych (29,24% przekształcanych przedsiębiorstw),
- akceptacji 2308 wniosków o prywatyzację bezpośrednią (38,50% przedsiębiorstw objętych przekształceniami),

¹ Biuletyn Statystyczny GUS, nr 11, Warszawa 1991, s.57.

- wyrażenia braku sprzeciwu wobec 1934 wniosków o likwidację z powodu złej kondycji finansowej w trybie art. 19 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (32,26% przekształcanych przedsiębiorstw).

Wykres nr 2

Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych w latach 1991-2012

Źródło: Dane MSP.

W pozostałych przypadkach następowały upadłości, łączenia i podziały przedsiębiorstw państwowych, natomiast państwowe gospodarstwa rolne (tzw. PGR-y) zostały zlikwidowane a ich majątek przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa (obecnie Agencja Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa).

Niniejszy rozdział przedstawia najczęściej stosowane w Polsce procedury przekształceń własnościowych ze szczególnym uwzględnieniem procesów, które miały miejsce w 2012 r.

1.2. Komercjalizacja

Zgodnie z ustawą z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji o prywatyzacji, komercjalizacja polega na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę kapitałową (spółkę akcyjną lub spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością). Przekształcenia dokonuje Minister Skarbu Państwa, a nowopowstała spółka staje się podmiotem wszystkich stosunków prawnych, w których uczestniczyło przedsiębiorstwo państwowe bez względu na charakter prawny tych stosunków.

W 2012 r. Minister Skarbu Państwa dokonał komercjalizacji 1 instytucji filmowej - Wytwórni Filmów Oświatowych i Programów Edukacyjnych w Łodzi. Na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 lipca 2010 r., jako organu założycielskiego,

instytucja filmowa decyzją Ministra Skarbu Państwa została przekształcona w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością działającą pod nazwą Wytwórnia Filmów Oświatowych Sp. z o.o.

W latach 1990-2012 skomercjalizowano 1753 przedsiębiorstwa państwowe, co stanowi 29,24% przedsiębiorstw państwowych objętych przekształceniami własnościowymi w danym okresie. W wyniku komercjalizacji powstało 1736 jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz 17 spółek z udziałem wierzycieli na podstawie Działu III ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (tzw. komercjalizacja z konwersją wierzytelności)².

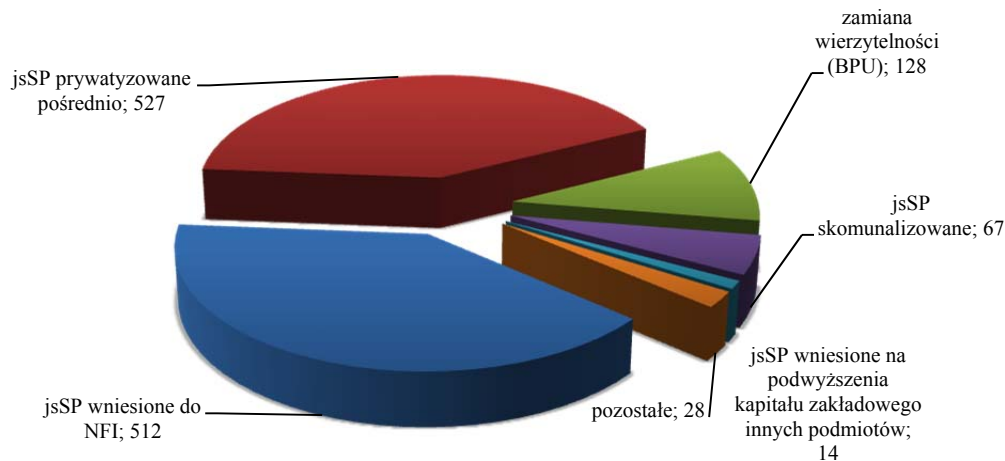
Komercjalizacja z konwersją wierzytelności polegała na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem wierzycieli komercjalizowanego przedsiębiorstwa. Udziały w nowopowstałej spółce mogły być obejmowane za wierzytelności spółki, zwane wierzytelnościami konwertowanymi. Mimo stworzenia szansy na rozwój i prywatyzację zadłużonych przedsiębiorstw państwowych, ta forma przekształceń własnościowych nie zyskała większego zainteresowania ze strony wierzycieli.

Komercjalizacja umożliwia przedsiębiorstwom państwowym lepsze dostosowanie się do funkcjonowania w warunkach gospodarki wolnorynkowej, a także w dalszej perspektywie stanowi istotny krok w kierunku prywatyzacji przekształconego podmiotu. Od początku przekształceń własnościowych w 1276 jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa, powstałych w wyniku komercjalizacji, nastąpiły dalsze zmiany właścicielskie. Akcje/udziały w tych spółkach zostały udostępnione poprzez:

- prywatyzację pośrednią (527 spółek),
- wniesienie akcji/udziałów Skarbu Państwa do NFI (512 spółek),
- zamianę wierzytelności na akcje/udziały w ramach BPU (128 spółek),
- nieodpłatne przekazanie akcji/udziałów Skarbu Państwa na rzecz jednostek samorządu terytorialnego (67 spółek),
- objęcie akcji/udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowych spółek Skarbu Państwa przez podmioty inne niż Skarb Państwa i państwowe osoby prawne (14 spółek),
- inne tryby przekształceń własnościowych (28 spółek).

² Uchylony poprzez art. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. (Dz. U. Nr 63 poz. 637) zmieniający ustawę o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw, ustawie o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji oraz ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

**Przekształcenia własnościowe jsSP powstałych w wyniku komercjalizacji
w latach 1991-2012**

Źródło: Dane MSP.

1.3. Prywatyzacja bezpośrednia

Prywatyzacja bezpośrednia jest zmianą formy własności przedsiębiorstwa państwowego, połączoną z jego likwidacją, bez wcześniejszego procesu komercjalizacji. Przekształcenia dokonuje organ założycielski poprzez rozporządzenie wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa. Zgodnie z ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji prywatyzacja bezpośrednia może odbywać się w trybie sprzedaży przedsiębiorstwa, wniesienia przedsiębiorstwa do spółki lub oddania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

W 2012 r. Minister Skarbu Państwa zaakceptował wniosek o prywatyzację bezpośrednią w trybie sprzedaży przedsiębiorstwa dla 1 podmiotu – Przedsiębiorstwa Ratownictwa Okręgowego w Gdyni. Ponadto w wyniku przeprowadzenia procedury sprzedaży dokonano wykreślenia z rejestru przedsiębiorców 1 przedsiębiorstwa państwowego działającego pod nazwą Warszawskie Zakłady Zielarskie "HERBAPOL" w Pruszkowie. Organem założycielskim dla wykreślonego przedsiębiorstwa był Wojewoda Mazowiecki.

W latach 1990-2012 prywatyzacją bezpośrednią objęto 2308 przedsiębiorstw państwowych, w tym:

- dla 586 przedsiębiorstw państwowych zawarto umowy sprzedaży,
- 253 przedsiębiorstwa państwowe wniesiono do spółki,

- 1402 przedsiębiorstwa państwowe zostały oddane do odpłatnego korzystania,
- dla 67 przedsiębiorstw państwowych zastosowano mieszane formy prywatyzacji bezpośredniej.

Wykres nr 4

Źródło: Dane MSP.

Po zakończeniu procesu prywatyzacji bezpośredniej, z rejestru przedsiębiorców wykreślono 2222 przedsiębiorstwa, co stanowi 96,27% wszystkich przedsiębiorstw, dla których Minister Skarbu Państwa wydał decyzję o akceptacji zbycia w drodze prywatyzacji bezpośredniej.

1.4. Likwidacja przedsiębiorstw państwowych

Od początku przekształceń własnościowych do istotnych obszarów podejmowanych działań należy ograniczenie liczby podmiotów gospodarczych znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, których zła kondycja finansowa nie daje możliwości na poprawę efektywności gospodarowania i dostosowania do funkcjonowania w zmieniających się warunkach gospodarki wolnorynkowej, nawet po przeprowadzeniu restrukturyzacji przedsiębiorstwa.

Likwidacja przedsiębiorstw państwowych jest często określana likwidacją z przyczyn ekonomicznych bądź likwidacją upadłościową. Polega na rozporządzeniu składnikami materialnymi i niematerialnymi przedsiębiorstwa oraz jego wykreśleniu z rejestru przedsiębiorców po zaspokojeniu wierzycieli bądź zabezpieczeniu ich wierzytelności.

Organem decydującym o likwidacji przedsiębiorstwa państwowego jest organ założycielski, jeśli Minister Skarbu Państwa nie wyrazi sprzeciwu.

Likwidacja przedsiębiorstw państwowych była najczęściej stosowaną formą przekształceń własnościowych w pierwszym okresie transformacji. Obecnie, wraz ze zmniejszeniem się liczby istniejących przedsiębiorstw państwowych, znacznie spadła liczba procesów likwidacyjnych.

W 2012 r. Minister Skarbu Państwa nie wyraził sprzeciwu wobec 2 wniosków o likwidację przedsiębiorstwa państwowego na podstawie art.19 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych. Jeden wniosek dotyczył Państwowego Instytutu Wydawniczego w Warszawie w likwidacji, dla którego organem założycielskim był Minister Skarbu Państwa, a w drugim przypadku brak sprzeciwu został wyrażony wobec przedsiębiorstwa państwowego działającego pod nazwą Stołeczne Przedsiębiorstwo Handlu Opałem i Materiałami Budowlanymi w likwidacji w Warszawie, dla którego organem założycielskim był Wojewoda Mazowiecki.

W latach 1990-2012 brak sprzeciwu na likwidację przedsiębiorstwa państwowego z przyczyn ekonomicznych został wyrażony wobec 1934 wniosków złożonych przez organy założycielskie.

W 2012 r. wykreślono z rejestru przedsiębiorców 5 przedsiębiorstw państwowych będących w stanie likwidacji. W 3 przypadkach organem założycielskim był Wojewoda Wielkopolski, a dla 2 przedsiębiorstw Wojewoda Mazowiecki.

Łącznie w latach 1990-2012 po zakończeniu procedury likwidacyjnej z rejestru przedsiębiorców wykreślono 1159 przedsiębiorstw państwowych, co stanowi 59,92% wszystkich przedsiębiorstw, w przypadku których Minister Skarbu Państwa nie wyraził sprzeciwu wobec wniosku o likwidację przedsiębiorstwa.

1.5. Zbycie akcji/udziałów Skarbu Państwa w roku 2012

Zbywanie akcji lub udziałów Skarbu Państwa w spółkach prawa handlowego może odbywać się przy zastosowaniu różnych procedur zmian własnościowych, takich jak prywatyzacja pośrednia, umorzenie akcji/udziałów w spółce, nieodpłatne przekazanie akcji/udziałów na rzecz jednostek samorządu terytorialnego (tzw. komunalizacja) czy wniesienie na podwyższenie kapitału zakładowego innego podmiotu z udziałem Skarbu Państwa.

Wyboru ścieżki prywatyzacyjnej dokonuje Minister Skarbu Państwa przy uwzględnieniu wielkości i kondycji ekonomicznej spółki, dalszych możliwości jej rozwoju, sytuacji na rynkach finansowych. Ważną rolę odgrywa również optymalizacja kosztów i czasu trwania poszczególnych procedur przekształceń własnościowych. Koszty zaniechania transformacji i przemian właścicielskich mogą niekorzystnie wpływać na kondycję ekonomiczno-finansową podmiotów, na otoczenie, w których działają, a tym samym na funkcjonowanie całej gospodarki.

Prywatyzacja pośrednia polega na udostępnianiu akcji/udziałów Skarbu Państwa osobom trzecim (osobom prywatnym, podmiotom gospodarczym) w trybie publicznym. Ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przewiduje 9 podstawowych trybów zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa:

- oferta ogłoszona publicznie,
- przetarg publiczny,
- negocjacje podjęte na podstawie publicznego zaproszenia,
- aukcja ogłoszona publicznie,
- sprzedaż akcji poza obrotem zorganizowanym (platforma kupna-sprzedaży),
- przyjęcie oferty w odpowiedzi na wezwanie,
- oferta publiczna na rynku regulowanym,
- sprzedaż akcji w obrocie zorganizowanym,
- stabilizacja pomocnicza na warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Komisji Europejskiej.

Ponadto Rada Ministrów może wyrazić zgodę na inny niż wyżej wymienione tryby zbywania akcji/udziałów należących do Skarbu Państwa lub też wyrazić zgodę na wniesienie akcji/udziałów Skarbu Państwa na podwyższenie kapitału zakładowego innej jednoosobowej spółki należącej do Skarbu Państwa. Ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji umożliwia również Ministrowi Skarbu Państwa zbywanie akcji lub udziałów bez konieczności występowania o zgodę Rady Ministrów w dwóch przypadkach:

- gdy nabywca i cena są wskazane w umowie prywatyzacyjnej, a udział Skarbu Państwa w spółce wynosi mniej niż 50% kapitału zakładowego,
- gdy zbycie akcji lub udziałów dotyczy spółek, w których Skarb Państwa posiada nie więcej niż 25% w kapitale zakładowym.

Obowiązujące przepisy prawne pozwalają również na nieodpłatne przekazywanie akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa na rzecz jednostek samorządu

terytorialnego, a także wnoszenie akcji lub udziałów Skarbu Państwa na podwyższenie kapitału zakładowego innych podmiotów z udziałem Skarbu Państwa.

W celu skutecznej realizacji zadań prywatyzacyjnych, w 2012 r. z inicjatywy Ministra Skarbu Państwa opracowano „Plan prywatyzacji na lata 2012-2013” („Plan”), przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 27 marca 2012 r. Dokument prezentuje główne założenia polityki prywatyzacyjnej oraz wykaz podmiotów z udziałem Skarbu Państwa, które zostały wyselekcjonowane do objęcia procesami przekształceń własnościowych. Do podstawowych założeń, jakimi kierowano się przy tworzeniu „Planu” należały: modernizacja podmiotów gospodarczych i stworzenie lepszych warunków do rozwoju gospodarczego Polski, wsparcie polityk publicznych oraz rozwijanie rynku kapitałowego i wzmocnienie roli Warszawy, jako regionalnego centrum finansowego. Zgodnie z „Planem” działania prywatyzacyjne w okresie 2 lat obejmują 300 spółek, w tym 279 pozostających w nadzorze Skarbu Państwa oraz 21 spółek pozostających w nadzorze innych Ministrów³. Zaprezentowany program prywatyzacji stanowił główną podstawę do zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa w 2012 r.

Ponadto, w nadzorze Skarbu Państwa znajdują się podmioty, w których ze względu na istotne znaczenie utrzymane zostanie władztwo korporacyjne lub Skarb Państwa pozostanie większościowym akcjonariuszem.

Ze względu na duże zróżnicowanie stosowanych procedur zbywania akcji/udziałów należących do Skarbu Państwa, zostanie ono szczegółowo omówione w trzech obszarach: prywatyzacji branżowej, prywatyzacji giełdowej oraz komunalizacji i wniesień na podwyższeniu kapitału zakładowego innych podmiotów z udziałem Skarbu Państwa.

1.5.1. Prywatyzacja branżowa

Do prywatyzacji branżowej zalicza się procesy prywatyzacyjne spółek z udziałem Skarbu Państwa, dla których zawarto umowy prywatyzacyjne, z wyłączeniem trybów zbywania akcji Skarbu Państwa za pośrednictwem giełdy papierów wartościowych oraz procesy umorzenia akcji/udziałów należących do Skarbu Państwa.

W 2012 r. zrealizowano 93 projekty branżowe dla 91 spółek z udziałem Skarbu Państwa, w tym zawarto umowy prywatyzacyjne dla 89 spółek, a w przypadku 2 spółek dokonano umorzenia akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa.

33 spółki sprywatyzowane w drodze prywatyzacji branżowej to jednoosobowe spółki Skarbu Państwa. Spośród nich 25 podmiotów powstało w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego (75,75% jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zbytych

³ 15 spółek pozostających w nadzorze Ministra Obrony Narodowej, 4 spółki będące w nadzorze Ministra Gospodarki oraz 2 spółki nadzorowane przez Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej.

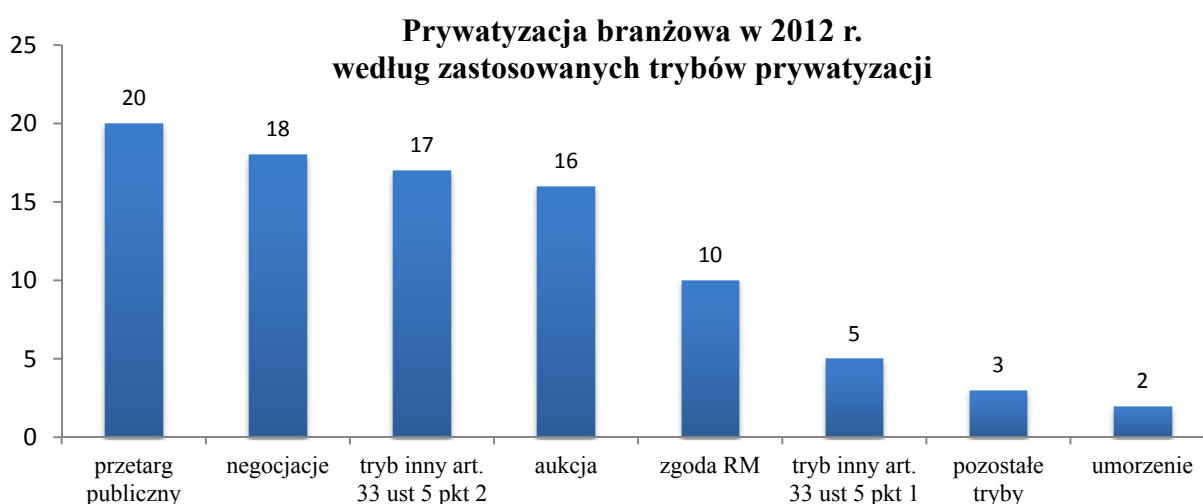
na rzecz inwestora branżowego w 2012 r.). Pozostałe spółki powstały m.in. w wyniku przejęcia od Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa z mocy ustawy⁴, przekształceń dokonanych przez Ministra Przekształceń Własnościowych, przejęcia udziałów po zlikwidowanym przedsiębiorstwie państwowym, czy w ramach bankowego postępowania ugodowego.

W 2012 r. Minister Skarbu Państwa zrealizował procesy prywatyzacji branżowej dla 8 spółek z większościami udziałem Skarbu Państwa, w tym zawarł umowy sprzedaży akcji/udziałów w 6 spółkach, a w przypadku 2 spółek nastąpiło umorzenie akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa.

Umowy prywatyzacyjne zostały zawarte dla 24 spółek, w których Skarb Państwa posiadał udział mniejszościowy oraz dla 26 spółek z udziałem resztówkowym, czyli mniej niż 10% akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa w kapitale zakładowym prywatyzowanych podmiotów.

Spośród spółek, dla których w 2012 r. przeprowadzono proces prywatyzacji branżowej, najczęściej stosowanym trybem zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa był przetarg publiczny (20 spółek) i negocjacje podjęte na podstawie publicznego zaproszenia (18 spółek). W trybie aukcji ogłoszonej publicznie zbyto akcje lub udziały Skarbu Państwa w 16 spółkach, a sprzedaż akcji/udziałów w 10 spółkach nastąpiła na podstawie zgody Rady Ministrów.

Wykres nr 5

Źródło: Dane MSP.

⁴ Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 27 czerwca 1934 r. kodeks handlowy (Dz.U. 57 poz. 502), uchylone ustawą z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 Nr 94 poz. 1037, z późn. zm.).

W przypadku 22 spółek zastosowano tryb inny zbywania akcji/udziałów należących do Skarbu Państwa, bez konieczności występowania o zgodę Rady Ministrów, w tym w 17 przypadkach zbycie dotyczyło spółek, w których Skarb Państwa posiadał akcje lub udziały stanowiące nie więcej niż 25% kapitału zakładowego, w 5 przypadkach, gdy udział Skarbu Państwa wynosił nie więcej niż 50% w kapitale zakładowym, a nabywca i cena sprzedaży były wskazane w umowie prywatyzacyjnej zawartej w latach poprzednich. W procesie zbycia akcji/udziałów 3 spółek zrealizowano inne możliwości zbywania akcji/udziałów należących do Skarbu Państwa, a w 2 spółkach dokonano umorzenia akcji i udziałów.

1.5.2. Prywatyzacja giełdowa

W zakresie prywatyzacji giełdowej uwzględniane są projekty prywatyzacyjne realizowane za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW). Ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przewiduje możliwość zastosowania 4 trybów wprowadzania do obrotu lub sprzedaży akcji Skarbu Państwa na rynku regulowanym:

- przyjęcie oferty w odpowiedzi na wezwanie,
- oferta publiczna na rynku regulowanym,
- sprzedaż akcji w obrocie zorganizowanym,
- stabilizacja pomocnicza na warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Komisji Europejskiej.

Rok 2012 był dla GPW, podobnie jak dla innych rynków kapitałowych, rokiem trudnym – z powodu niepewnej sytuacji makroekonomicznej na rynku globalnym. Kryzys zadłużenia w krajach strefy euro przyczynił się znacząco do ograniczenia zainteresowania inwestorów zagranicznych lokowaniem kapitału w UE i na rynkach rozwijających się, do których zaliczany jest rynek polski. Transakcje prywatyzacyjne przeprowadzane na giełdzie były jednym z czynników stymulujących m.in. poziom obrotów rynkowych i zachęcających inwestorów prywatnych do powrotu na rynek z zawieszonymi wcześniej transakcjami. Należy zaznaczyć, że pomimo trudnych warunków rynkowych w 2012 r., obroty na GPW wyniosły 208 mld zł i odpowiadały około 50% obrotów w rejonie Europy Środkowo-Wschodniej. Kapitalizacja spółek krajowych na Głównym Rynku GPW wzrosła o 17,3% do 523,4 mld zł, a łączna kapitalizacja spółek krajowych i zagranicznych o 14,2% do 734,0 mld zł⁵.

O znaczeniu prywatyzacji giełdowej dla polskiego rynku kapitałowego świadczy fakt, że spółki z udziałem Skarbu Państwa na koniec 2012 r. stanowiły 72,2% (9 spółek) w WIG20, a przeprowadzona w 2012 r. transakcja IPO ZE PAK S.A. przyczyniła się do wzmocnienia

⁵ Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

pozycji GPW – według rankingu IPO Watch Europe przygotowywanego cyklicznie przez PWC, warszawska giełda znalazła się na pierwszym miejscu w Europie pod względem liczby debiutów (105) oraz piątym pod względem wartości debiutów w 2012 r. (731 mln euro). Dodatkowo była trzecim najaktywniejszym rynkiem IPO w Europie pod względem wartości w IV kwartale 2012 r.⁶

W 2012 r. na GPW przeprowadzono transakcje prywatyzacyjne dla 8 spółek z udziałem Skarbu Państwa. Szczególne znaczenie miały projekty zbycia akcji 4 spółek, w tym 2 należących do WIG20, upublicznienie akcji 1 spółki i odpowiedź na wezwanie w przypadku 1 podmiotu:

- zbycie akcji PKO BP S.A. – w dniu 18 lipca 2012 r. nastąpiła sprzedaż 7,6% akcji spółki w trybie ABB (przyspieszonej budowy księgi popytu) – wartość oferty wyniosła 3,1 mld zł. Była to największa transakcja na rynku regulowanym w Europie Środkowo-Wschodniej od czasu debiutu Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. w 2011 r. Transakcja znalazła się również na czwartym miejscu w regionie, jeśli chodzi o ukończoną transakcję budowania przyspieszonej księgi popytu. Oferta akcji największego polskiego banku przyczyniła się do dalszego zwiększenia płynności akcji spółki;
- zbycie akcji PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. – w dniu 23 lutego 2012 r. zbyto pakiet 7% akcji spółki o wartości 2,52 mld zł w transakcji przyspieszonej budowy księgi popytu;
- oferta publiczna ZE PAK S.A. – w dniu 29 października 2012 r. na GPW zadebiutował producent energii z węgla brunatnego. Skarb Państwa sprzedał w ofercie wszystkie posiadane akcje (50% kapitału zakładowego), a jej wartość wyniosła 681 mln zł. Transakcja została przeprowadzona z sukcesem pomimo trudnych warunków makroekonomicznych. Po debiucie spółka została włączona do indeksu mWIG40;
- w dniu 2 sierpnia 2012 r. nastąpiła sprzedaż 21,5% akcji Skarbu Państwa w BGŻ S.A. w trybie odpowiedzi na wezwanie. Skarb Państwa uzyskał przychód w wysokości 797 mln zł.

Wprowadzenie do notowań akcji ZE PAK S.A. przyczyniło się do zwiększenia kapitalizacji giełdy o znaczącą kwotę (około 1,36 mld zł), zaś zbycia akcji przez Skarb Państwa na rynku regulowanym dzięki zwiększaniu tzw. „free-float”, czyli liczby akcji w wolnym obrocie, korzystnie wpłynęły na płynność notowań.

⁶ Ibidem.

Przeprowadzone transakcje zbycia akcji Skarbu Państwa przyczyniły się do umocnienia pozycji GPW jako regionalnego centrum finansowego m.in. poprzez utrzymanie zainteresowania inwestorów zagranicznych i ich zaangażowania na polskim rynku kapitałowym. W transakcji sprzedaży akcji PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. inwestorzy z zagranicy reprezentowali 3 kontynenty i objęli 21% oferowanych akcji, a w transakcji sprzedaży akcji PKO BP S.A. wzięło udział 140 inwestorów reprezentujących 18 krajów – około 1/3 popytu na akcje zgłosili inwestorzy zagraniczni, w tym z USA i Wielkiej Brytanii.

Dodatkowo Minister Skarbu Państwa promował warszawską giełdę poprzez udział w licznych międzynarodowych konferencjach, spotkaniach inwestorskich, seminariach eksperckich, m.in. w: Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Japonii, Singapurze, Chinach, na Bliskim Wschodzie: w ZEA, Izraelu, Katarze, Kuwejcie, Arabii Saudyjskiej, Ukrainie, Szwecji, Austrii, Francji, Finlandii, Szwajcarii, Szwecji, Włoszech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Niemczech, Holandii. W 2012 r. miało miejsce ponad 25 indywidualnych spotkań z największymi inwestorami instytucjonalnymi w kraju oraz w Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Austrii i Republice Czeskiej. Instytucje, z którymi odbyły się spotkania, zarządzają aktywami od 1 mld do 260 mld USD (np. BlackRock, GIC), ponadto reprezentują inwestorów europejskich, z USA i Azji (np. GIC, Temasek).

1.5.3. Komunalizacja i wniesienia na podwyższenie kapitału zakładowego innych podmiotów z udziałem Skarbu Państwa

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi zbywanie akcji lub udziałów Skarbu Państwa w spółkach kapitałowych może także odbywać się w formie przekształceń własnościowych takich jak: nieodpłatne przekazanie akcji lub udziałów na rzecz jednostek samorządu terytorialnego oraz wniesienie akcji lub udziałów na podwyższenie kapitału zakładowego innych podmiotów z udziałem Skarbu Państwa.

Komunalizacja akcji/udziałów jest szczególnie uzasadniona w przypadku spółek z udziałem Skarbu Państwa, prowadzących działalność w obszarach, które ściśle łączą się z wypełnianiem zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, a zmiany właścicielskie mogą przyczynić się do bardziej efektywnego zarządzania i lepszego zaspokajania potrzeb lokalnych społeczności.

W 2012 r. Minister Skarbu Państwa przekazał nieodpłatnie na rzecz jednostek samorządu terytorialnego akcje/udziały 9 spółek. W zdecydowanej większości były to jednoosobowe spółki Skarbu Państwa – 8 podmiotów, w 1 przypadku komunalizacja dotyczyła spółki z resztówkowym udziałem Skarbu Państwa. Spośród jednoosobowych

spółek skomunalizowanych w 2012 r., 7 podmiotów powstało w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego, a 1 spółka w wyniku wniesienia mienia po likwidowanym przedsiębiorstwie państwowym.

W 2012 r. Minister Skarbu Państwa objął akcje/udziały w podwyższonym kapitale zakładowym podmiotów z udziałem Skarbu Państwa, wskutek wniesienia akcji i udziałów Skarbu Państwa w 3 spółkach. W przypadku 2 spółek wniesienie dotyczyło jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, z których 1 spółka powstała po przeprowadzeniu procesu komercjalizacji, a 1 spółka powstała w wyniku przekształceń dokonanych przez Ministra Przekształceń Własnościowych. W przypadku 1 spółki z resztówkowym udziałem Skarbu Państwa, nastąpiło połączenie przez przejęcie na podstawie postanowienia sądu w zakresie przekształceń własnościowych dotyczących danego podmiotu.

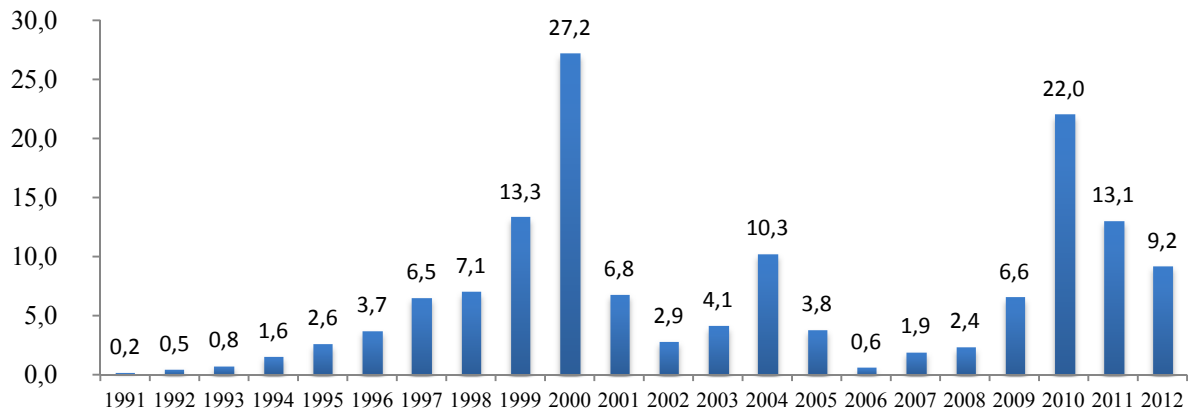
1.6. Przychody z prywatyzacji

W 2012 r. przychody z prywatyzacji wyniosły 9,158 mld zł, przy planowanych wpływach w wysokości 10 mld zł. Spowodowane było to m.in. sytuacją na rynkach kapitałowych, a w konsekwencji przesunięciem na I kwartał 2013 r. debiutu giełdowego Polskiego Holdingu Nieruchomości S.A. oraz rozpoczęciem prac związanych z realizacją Programu „Inwestycje Polskie”. W związku z wydaną przez Radę Ministrów zgodą na wniesienie w ramach Programu pakietów akcji spółek z udziałem Skarbu Państwa do Banku Gospodarstwa Krajowego oraz spółki Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., niektóre projekty planowane na 2012 r. nie zostały rozpoczęte w pierwotnie zakładanym trybie. Należy przy tym podkreślić, iż realizacja przychodów na poziomie blisko 92% i równoczesne uruchomienie wielomiliardowego Programu wspierającego inwestycje, wskazuje na optymalne i efektywne zarządzanie aktywami Skarbu Państwa.

Łączna wartość przychodów z realizacji przekształceń własnościowych w Polsce w latach 1991-2012 wyniosła 147,26 mld zł.

Wykres nr 6

Przychody z prywatyzacji w latach 1991-2012 (w mld zł)

Źródło: Dane MSP.

Przedstawione w niniejszym rozdziale dane potwierdzają, że realizacja procesów przekształceń własnościowych stanowiła i nadal stanowi istotny element przemian społeczno-gospodarczych w Polsce. Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych oraz spółek Skarbu Państwa wzmacnia polską gospodarkę, podnosi jej konkurencyjność i efektywność. Rozwój sektora prywatnych przedsiębiorstw, który odbywa się dzięki przekazywaniu majątku państwowego w ręce inwestorów prywatnych, umożliwia prywatyzowanym podmiotom dostęp do nowych źródeł finansowania, wzrost nakładów inwestycyjnych oraz pobudzenie przedsiębiorczości i innowacyjności. Dzięki temu możliwa jest modernizacja gospodarki, wspieranie polityki budżetowej w okresie globalnego osłabienia gospodarczego oraz rozwój rynku kapitałowego w Polsce.

II. EKONOMICZNO – FINANSOWE ASPEKTY PRYWATYZACJI W ROKU 2012

2.1. Otoczenie makroekonomiczne procesów prywatyzacji

W 2012 r. procesy prywatyzacji realizowane były przy utrzymujących się niezbyt korzystnych uwarunkowaniach zarówno w gospodarce europejskiej, jak i polskiej. Według wstępnych szacunków Eurostatu produkt krajowy brutto krajów członkowskich Unii Europejskiej (UE) w 2012 r. zmniejszył się w skali roku o 0,3% (wobec wzrostu o 1,6% w 2011 r.) i o 0,6% w państwach strefy euro (wobec wzrostu o 1,5% w roku 2011). Spośród krajów członkowskich UE w najtrudniejszej sytuacji znajdowała się nadal Grecja, Portugalia, Włochy, Cypr oraz Słowenia. Spadek produktu krajowego brutto odnotowano także w Hiszpanii, na Węgrzech i w Republice Czeskiej⁷.

Po kilku latach słabnącego wzrostu, kryzys niesie za sobą konsekwencje społeczne. Znacząco wzrosła stopa bezrobocia i coraz więcej osób w UE zostaje dotkniętych ubóstwem. W opinii Komisji Europejskiej problemy te są szczególnie widoczne w strefie euro. Wielkość długów zaciągniętych przez podmioty publiczne i prywatne ogranicza zakres nowych działań i inwestycji, zaś instrumenty polityki fiskalnej i monetarnej zostały w istotnym stopniu zmobilizowane do przeciwdziałania rosnącym deficytom budżetowym. Reformy strukturalne stanowią podstawowy element działań, których celem jest przywrócenie Europie konkurencyjności. W wyniku kryzysu wskaźnik długu państwowego w strefie euro zwiększył się w ciągu zaledwie kilku lat średnio z 60% do 90% PKB⁸.

W wymiarze globalnym, według szacunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego, w 2012 r. produkt krajowy brutto na świecie zwiększył się o 3,2% (wobec 3,9% w 2011 r.). Istotny wpływ na kształtowanie się dynamiki PKB na świecie miało przyspieszenie gospodarki w krajach rozwijających się, w szczególności w krajach azjatyckich.

Polska, znacznie łagodniej niż inne kraje UE poradziła sobie w 2012 r. ze skutkami światowego kryzysu finansowego, utrzymując dodatnie tempo wzrostu gospodarczego. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, produkt krajowy brutto zwiększył się realnie o 1,9% w skali roku (wobec wzrostu o 4,5% w 2011 r.). Wstępnie ocenia się, że

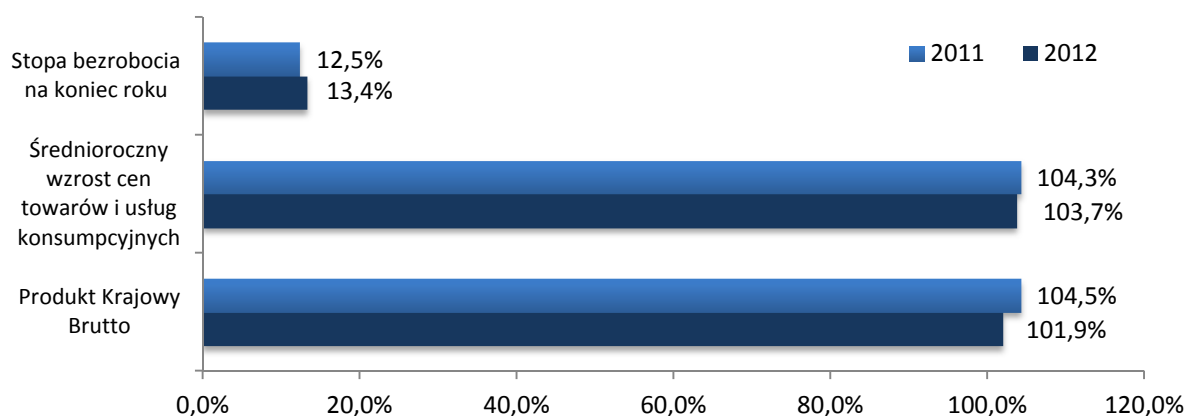
⁷ Eurostat – European Commission.

⁸ Komunikat Komisji Europejskiej, *Roczna Analiza wzrostu na 2013 r.*

istotny wpływ na tempo wzrostu gospodarczego miał przede wszystkim poziom eksportu netto. Polska gospodarka pomimo stosunkowo wysokiej „odporności”, odczuła jednak pogorszenie koniunktury na głównych rynkach eksportowych, tj. Niemiec, Francji i Włoch. Kontynuowany był proces konsolidacji sektora finansów publicznych, co znalazło swoje odzwierciedlenie w stagnacji konsumpcji i spadku inwestycji sektora instytucji rządowych i samorządowych. Pomimo utrzymującego się wzrostu inwestycji sektora prywatnego, łącznie inwestycje w całej gospodarce spadły.

Wykres nr 7

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2011-2012

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Efektywna realizacja poszczególnych projektów prywatyzacyjnych uzależniona jest także od sytuacji na rynkach finansowych, w tym na rynkach europejskich – najwyższe przychody z prywatyzacji spółek z udziałem Skarbu Państwa uzyskiwane są z prywatyzacji poprzez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Niepewne perspektywy światowej gospodarki oraz problemy fiskalne strefy euro spowodowały, że niektóre projekty planowane do realizacji zostały przesunięte. Na ceny akcji i wartość obrotów na GPW znaczący wpływ miały tendencje gospodarcze krajowe, regionalne i globalne oddziałujące na rynki kapitałowe, co przełożyło się na liczbę i wielkość nowych emisji oraz aktywność inwestorów, dążących do ograniczenia ryzyka inwestycyjnego.

Co prawda w III kwartale 2012 r. najaktywniejszym rynkiem pod względem liczby IPO w Europie była warszawska giełda, jednakże w porównaniu do tego samego okresu roku ubiegłego można zaobserwować, iż rynek pierwotny w Europie, w tym rodzimy rynek kapitałowy przechodził okres zmniejszonej aktywności. W trzech pierwszych kwartałach

2012 r. łączna liczba debiutów na głównych rynkach europejskich wyniosła 196, czyli aż o 44% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, kiedy to odnotowano 352 IPO.

W 2012 r. na GPW debiutowało 19 spółek, a wycofało się 7 – w rezultacie na koniec roku, na rynku głównym, notowanych było 438 spółek. Łączna wartość obrotów akcjami w 2012 r. wyniosła prawie 208 mld zł i spadła w stosunku do 2011 r. o 22,3%. Większość indeksów giełdowych zanotowała wzrost w relacji do stanu ostatniej sesji z 2011 r., w tym WIG o 26,2%, WIG-20 o 20,4%, a WIG-40 o 17,4%⁹.

W okresie pogorszonej koniunktury na światowych rynkach GPW zwiększyła udziały w obrocie akcjami w regionie. Pomimo niższej aktywności emitentów na rynku pierwotnym kolejne spółki zagraniczne zdecydowały się na debiut w Warszawie. Na koniec 2012 r. łącznie na GPW notowanych było 51 spółek zagranicznych¹⁰.

2.2. Przychody z prywatyzacji i ich rozdysponowanie

Rozdysponowanie przychodów z prywatyzacji uregulowane jest w ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji, w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, w ustawie o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz w ustawie o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2012 r. uzyskano przychody z prywatyzacji w łącznej kwocie 9 158,2 mln zł, w tym:

- z prywatyzacji pośredniej – 8 477,1 mln zł,
- z prywatyzacji bezpośredniej – 70,8 mln zł,
- pozostałe przychody – 610,3 mln zł (składają się na nie głównie przychody uzyskane ze sprzedaży akcji w celu ich umorzenia).

Uzyskane w 2012 r. przychody z prywatyzacji zostały rozdysponowane następująco:

- 3 490,8 mln zł – budżet państwa,
- 1 373,7 mln zł – Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców (FRP),
- 150,6 mln zł – Fundusz Reprywatyzacji (FR),
- 3 603,0 mln zł – Fundusz Rezerwy Demograficznej (FRD),
- 183,2 mln zł – Fundusz Skarbu Państwa (FSP),
- 183,2 mln zł – Fundusz Nauki i Technologii Polskiej (FNiTP),
- 29,0 mln zł – Fundusz Pracy (FP),
- 144,7 mln zł – odpis na rezerwy poręczeniowe i gwarancyjne SP.

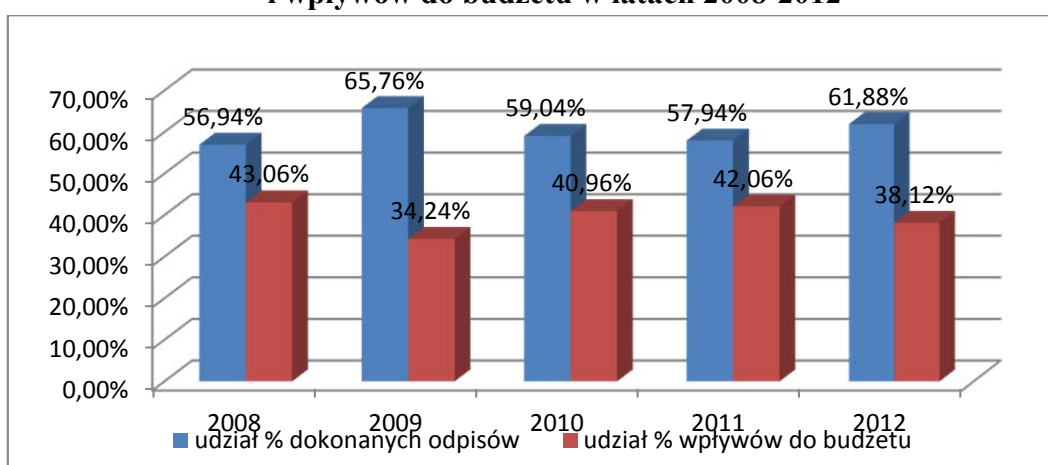
⁹ Źródło - GUS i GPW w Warszawie S.A.

¹⁰ Źródło - GPW w Warszawie S.A.

Trzy spośród wyżej wymienionych funduszy związane są z realizacją ustawowych obowiązków Ministra Skarbu Państwa, tj. Fundusz Reprywatyzacji, którego ustawowym zadaniem jest zaspokajanie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców, powołany w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (w tym przedsiębiorców publicznych) i Fundusz Skarbu Państwa, którego podstawowym zadaniem jest pokrycie kosztów prywatyzacji, kosztów gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz podwyższenie kapitału zakładowego spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Wykres nr 8

Przychody z prywatyzacji - udział % odpisów na fundusze i wpływów do budżetu w latach 2008-2012

Uwaga: Zgodnie ze zmianą art. 58 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych odpis na Fundusz Rezerwy Demograficznej obowiązuje od dnia 1 stycznia 2009 r.

Źródło: Dane Ministerstwa Finansów.

2.3. Wpływ przychodów z prywatyzacji na potrzeby pożyczkowe budżetu państwa i długu publicznego

Przychody z prywatyzacji mają wpływ zarówno na obszar potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa, jak i długu publicznego.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa stanowią jedno ze źródeł finansowania deficytu budżetu państwa oraz innych potrzeb pożyczkowych. Z kolei rozchodami są między innymi płatności wynikające z odrębnych ustaw, których źródłem finansowania są przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa. Do rozdysponowania przychodów z prywatyzacji (wielkość kwot rozdysponowania została przedstawiona powyżej), zaliczane są pozycje: reforma systemu ubezpieczeń społecznych, restrukturyzacja przemysłowego potencjału obronnego i modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP, odpis na FRD oraz odpisy na cztery fundusze celowe, wyodrębniony rachunek ministra właściwego do spraw pracy, odpis na rezerwy poręczeniowe i gwarancyjne SP.

Wpływ przychodów z prywatyzacji na potrzeby pożyczkowe netto, ze względu na rozdysponowanie tych środków, ma charakter bezpośredni lub pośredni.

Bezpośrednie obniżenie poziomu potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa wynika z przekazywania części środków uzyskanych z prywatyzacji (wpływy netto, tj. po dokonaniu ustawowych odpisów) na rachunek budżetu państwa. Środki te, zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, służą finansowaniu reformy systemu ubezpieczeń społecznych (refundacja Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych ubytku składki przekazywanej do OFE). Wysokość refundacji w 2012 r. wyniosła 8 180,9 mln zł, co oznaczało konieczność zwiększonego finansowania z emisji skarbowych papierów wartościowych na poziomie 4 690,0 mln zł, przy 3 490,8 mln zł przychodów netto z prywatyzacji przekazanych do budżetu¹¹.

Oddziaływanie pośrednie wynika z procesu konsolidacji zarządzania płynnością sektora publicznego (na mocy ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw)¹². Środki państwowych funduszy celowych (z wyjątkiem funduszy zarządzanych przez ZUS i Prezesa KRUS, Ministra właściwego ds. pracy oraz odpisu na rezerwy poręczeniowe i gwarancyjne), są oddawane w zarządzanie Ministrowi Finansów i wykorzystywane do finansowania potrzeb pożyczkowych. Warto zwrócić również uwagę, iż środki z prywatyzacji, które są corocznie przekazywane do funduszy celowych, zastępują dotacje budżetowe, a więc powodują pośrednio zmniejszenie wydatków budżetu państwa. Z uzyskanych przychodów z prywatyzacji w 2012 r. 62% (5 667,4 mln zł) zostało przekazanych na rachunki funduszy celowych oraz inne ustawowo określone cele.

Łączne zmniejszenie potrzeb pożyczkowych budżetu z tytułu powyższych czynników wyniosło w 2012 r. 5 381,5 mln zł. Natomiast łączny szacunkowy efekt przedstawionych powyżej czynników na zmniejszenie nominalnego poziomu długu publicznego w 2012 r. wyniósł 9,18 mld zł (0,6% PKB), z czego:

- 5,50 mld zł w wyniku zmniejszenia potrzeb pożyczkowych,
- 3,68 mld zł poprzez efekt konsolidacji zadłużenia w ramach sektora finansów publicznych¹³.

¹¹ Dane Ministerstwa Finansów.

¹² Konsolidacja długu publicznego w ramach sektora finansów publicznych (eliminacja wzajemnych zobowiązań między jednostkami sektora), do którego należy Fundusz Rezerwy Demograficznej. Fundusz zasilany jest między innymi środkami z odpisów z prywatyzacji (40%), za które nabywa skarbowe papiery wartościowe.

¹³ Dane Ministerstwa Finansów.

Wykres nr 9

Przychody z prywatyzacji a potrzeby pożyczkowe państwa

□ - 10 mln zł

— - zmniejszenie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa

Użyte na wykresie sformułowanie „fundusze celowe” oznacza rozdysponowanie przychodów z prywatyzacji zarówno na fundusze celowe, jak również inne ustawowo określone cele

Źródło: Dane Ministerstwa Finansów.

2.4. Dochody z tytułu dywidend

Dochody budżetu państwa to środki pieniężne pobierane od podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych przez państwo lub przez odrębny organ samorządu terytorialnego w celu realizacji wydatków zapewniających wypełnienie zadań państwowych.

Do dochodów budżetowych nie zalicza się przychodów z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa, dochodami są natomiast wpłaty z tytułu dywidend pobierane z zysku wygenerowanego przez spółki z udziałem Skarbu Państwa, stanowiące niepodatkowe dochody budżetu państwa i mające bezpośredni wpływ na jego deficyt.

W ustawie budżetowej na 2012 r. dochody z tytułu dywidend od spółek zaplanowane zostały na poziomie 8,0 mld zł. Kwota dywidend wpłaconych przez spółki, w których prawa z akcji i udziałów wykonuje Minister Skarbu Państwa wyniosła 7 424,4 mln zł (0,47% PKB, wobec 0,32% w 2011 r.), Minister Gospodarki - 349,6 mln zł oraz Minister Obrony Narodowej - 14,1 mln zł.

W 2012 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, dochody z tytułu dywidend charakteryzowały się dużym stopniem koncentracji – 11 spółek ze 104 podmiotów pozostających w nadzorze Ministra Skarbu Państwa, które wypłaciły dywidendę w 2012 r., zapewniło 99% wpływów z tego tytułu. Najwyższe dochody z tytułu dywidend uzyskane zostały od następujących spółek: PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (2 117,5 mln zł), KGHM Polska Miedź S.A. (1 802,1 mln zł), PZU SA (681,5 mln zł), PKO Bank Polski S.A. (650,8 mln zł) oraz Energa S.A. (543,8 mln zł).

III. SPOŁECZNY ODBIÓR PROCESÓW PRYWATYZACJI W POLSCE

3.1. Uwarunkowania prywatyzacji w Polsce - opinie Polaków o sytuacji społeczno-gospodarczej w roku 2012

Badania przeprowadzone w roku 2012 nie potwierdziły obaw Polaków dotyczących sfery prywatnej, pomimo braku optymistycznych prognoz, wyrażanych pod koniec roku 2011, odnośnie zarówno ich sytuacji osobistej, jak i przyszłości gospodarki polskiej oraz światowej.

Jak wynika z badań podsumowujących rok 2012 przeprowadzonych przez CBOS, 49% badanych oceniło miniony rok jako dobry dla nich osobiście, 47% uznało, iż był to dobry rok dla ich rodzin, a 54% respondentów aktywnych zawodowo było zdania, że 2012 r. był dobry dla ich zakładów pracy.

Mimo pozytywnej oceny minionego roku przez Polaków, z punktu widzenia ich osobistych korzyści, zdaniem większości badanych rok 2012 okazał się mniej pomyślny globalnie dla kraju i świata. Niemal trzy czwarte badanych (70%) uważa, że był on zły dla Polski, a 72%, że był zły dla świata. Miniony rok jako przeciętny dla kraju został uznany przez 20% ankietowanych, natomiast jako przeciętny dla świata przez 14% badanych¹⁴.

Oceny roku 2012 charakteryzuje pewien paradoks - zdecydowanie lepiej respondenci oceniali swoje najbliższe otoczenie gospodarcze (ja i firma, w której pracuję), niż otoczenie dalsze (gospodarka kraju, czy sytuacja na globalnych rynkach). Za to rozłożenie demograficzne opinii można uznać za przewidywalne - lepiej miniony rok został oceniony przez osoby młodsze, które nie przekroczyły 35 roku życia, przez mieszkańców większych ośrodków miejskich oraz przez badanych lepiej wykształconych i sytuowanych.

3.2. Stosunek Polaków do prywatyzacji w roku 2012

Wyniki badań sondażowych na temat stosunku Polaków do prywatyzacji, prowadzonych od lat przez ośrodki badania opinii publicznej wskazują niezmiennie, iż realizowane w Polsce procesy prywatyzacji wraz z jej szeroko rozumianymi skutkami odgrywają znaczącą rolę w życiu społeczno-gospodarczym kraju.

¹⁴ CBOS, Komunikat z badań BS/174/2012 – „Oceny roku 2012 i prognozy na rok 2013”, Warszawa, grudzień 2012 r. Badanie przeprowadzono w dniach 30 listopada – 6 grudnia 2012 r. na liczącej 1135 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Opinie na temat prywatyzacji i jej skutków w znacznym stopniu związane są z ogólnym stosunkiem do gospodarki rynkowej. Ankietowani są zdania, że wolny rynek jest najlepszym systemem gospodarczym dla naszego kraju, znacznie częściej zwracają uwagę na korzyści płynące z prywatyzacji, natomiast osoby krytyczne wobec systemu wolnorynkowego zwykle też negatywnie wypowiadają się o procesie prywatyzacji i jego konsekwencjach, zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych.

3.2.1. Skojarzenia Polaków z prywatyzacją

Badanie opinii społecznej na temat prywatyzacji przeprowadzone przez Ipsos Loyalty w maju 2013 r., potwierdza tezę, że Polacy coraz lepiej rozumieją pozytywne skutki prywatyzacji, aczkolwiek zmiana nastawienia z poprzednich lat przebiega powoli¹⁵. Należy również pamiętać, że na opinie respondentów wpływają doświadczenia 20 lat przekształceń własnościowych w Polsce, a nie wyłącznie rok 2012.

Łącznie pozytywne skojarzenia z prywatyzacją ma obecnie ponad jedna trzecia ankietowanych (37%). Spośród stwierdzeń pozytywnych respondenci najczęściej wskazywali na rozwój gospodarki (22% skojarzeń), wzrost efektywności (13%) oraz polepszenie jakości produktów i usług (12%). Wśród skojarzeń negatywnych mniej niż połowa badanych wymienia likwidację miejsc pracy i bezrobocie, a jedna trzecia korupcję i inne nadużycia. Co piąty badany ma natomiast mieszane uczucia na temat prywatyzacji, wymieniając jednocześnie skojarzenia mające wydźwięk pozytywny, jak i negatywny (17% ankietowanych).

W skali kraju daje się zauważyć wyraźne geograficzne zróżnicowanie opinii. Dużą przewagę skojarzeń pozytywnych względem negatywnych można obserwować na północnym zachodzie kraju. Wśród ankietowanych z rejonu południowo-wschodniego przeważały skojarzenia negatywne.

Postrzeganie procesu prywatyzacji w znacznym stopniu uwarunkowane jest sytuacją społeczno-ekonomiczną respondentów. Skojarzenia typu: zmiana ustroju, wolny rynek, rozwój gospodarczy, efektywność gospodarcza, napływ kapitału zagranicznego stosunkowo częściej niż inni wskazują badani młodsi, najlepiej wykształceni, osiągający relatywnie wysokie dochody i zajmujący znaczące pozycje zawodowe, a także mieszkańcy największych miast. Natomiast postrzeganiem procesu przekształceń własnościowych w kategoriach korupcji i innych nieprawidłowości, wyprzedaży majątku narodowego, wyzysku

¹⁵ Ipsos Loyalty – „Raport z badania opinii na temat prywatyzacji”, Warszawa, czerwiec 2013 r. Badanie zlecone przez Ministerstwo Skarbu Państwa, przeprowadzone w dniach od 25 do 29 maja 2013 r. na reprezentatywnej próbie 1009 dorosłych respondentów mieszkających w Polsce.

pracowników czy też bezrobocia stosunkowo częściej cechują osoby starsze, gorzej wykształcone, uzyskujące relatywnie niskie dochody *per capita* i najgorzej oceniające sytuację materialną swoich gospodarstw domowych.

3.2.2. Opinie Polaków o konieczności prywatyzacji w drodze do gospodarki rynkowej

Po ponad dwóch dekadach przekształceń własnościowych w Polsce dominuje przekonanie, że prywatyzacja była potrzebna, a gospodarka rynkowa jest najlepszym systemem dla naszego kraju. Jednak gospodarka rynkowa przez lata akceptowana była przez społeczeństwo dużo bardziej niż nierozłącznie związana z nią prywatyzacja. Wyniki historycznych badań sondażowych wskazują, że duża część ankietowanych wyobrażała sobie istnienie gospodarki rynkowej bez prywatyzacji – taką opinię wyraziło w 2004 r. 42% respondentów. W tym samym czasie 38% ankietowanych było zdania, że prywatyzacja była zjawiskiem koniecznym w drodze do zbudowania gospodarki rynkowej w Polsce¹⁶. Pomimo dość rozpowszechnionego na początku okresu transformacji sposobu myślenia „rynek tak, prywatyzacja nie”, w roku 2004 już ponad połowa społeczeństwa (54%) wyraziła przekonanie, że z perspektywy czasu, prywatyzacja w Polsce była potrzebna. Odmiennego zdania było wówczas 36% ankietowanych¹⁷. Można wysnuć wniosek, że wątpliwości, które posiadała część respondentów, dotyczyły nie samej istoty procesu prywatyzacji, ale głównie tego, w jakim tempie oraz w jaki sposób prywatyzacja była przeprowadzona.

Obecnie niemal połowa respondentów (46%) zgadza się ze stwierdzeniem, że prywatyzacja była niezbędna do zbudowania w Polsce gospodarki rynkowej. Co trzeci ankietowany jest przeciwnego zdania (35%), a blisko 20% nie potrafi zająć w tej sprawie stanowiska¹⁸.

Wyrażanie opinii pozytywnej jest w tym przypadku najsilniej skorelowane z wykształceniem. Ze stwierdzeniem, że prywatyzacja w Polsce była potrzebna zgadza się blisko 2/3 respondentów z wykształceniem wyższym i nieco ponad 1/3 z wykształceniem podstawowym. W grupie respondentów poniżej 50. roku życia, wiek nie wpływa istotnie na opinię w omawianej kwestii. Powyżej tej granicy wiekowej respondenci są jednak zdecydowanie bardziej skłonni do kwestionowania konieczności prywatyzacji w Polsce.

¹⁶ PBS – „Raport z socjologicznego badania ankietowego opartego na reprezentatywnej próbie badanych dotyczący opinii Polaków na temat prywatyzacji w 2004 r. w odniesieniu do piętnastoletniego okresu przekształceń własnościowych”, Sopot, maj 2005 r. Badanie przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Skarbu Państwa.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ipsos Loyalty – „Raport z badania opinii na temat prywatyzacji”, Warszawa, czerwiec 2013 r. Badanie zleczone przez Ministerstwo Skarbu Państwa, przeprowadzone w dniach od 25 do 29 maja 2013 r. na reprezentatywnej próbie 1009 dorosłych respondentów mieszkających w Polsce.

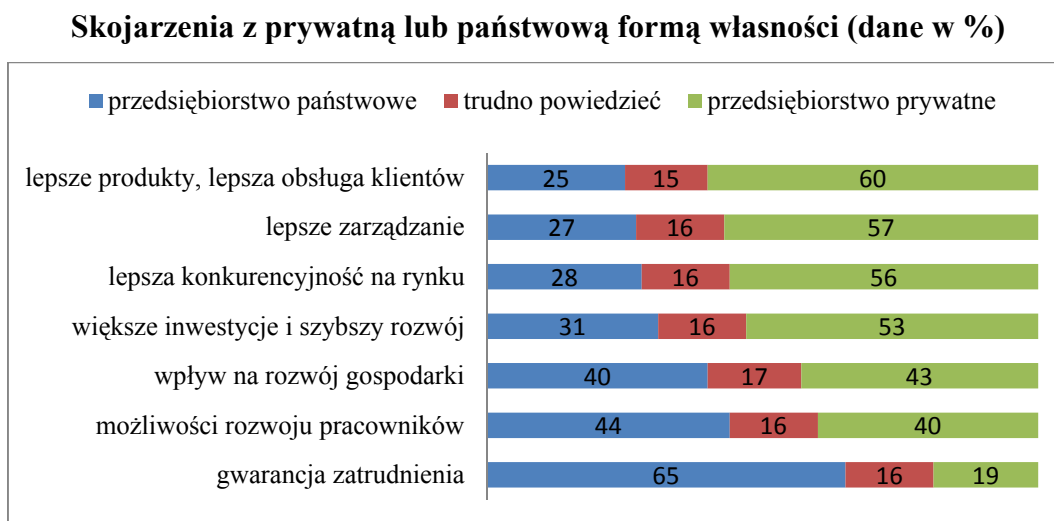
Wyraźnie zaznaczają się różnice w poglądach pomiędzy województwami: najbardziej przekonani o konieczności prywatyzacji są mieszkańcy Polski Zachodniej, a najmniej Podkarpacia oraz Wielkopolski.

3.2.3. Podmioty z udziałem Skarbu Państwa vs. podmioty prywatne

Opinie Polaków o prywatyzacji nierozdzielnie związane są z preferencjami i skojarzeniami z państwową lub prywatną formą własności. Wyniki badań sondażowych wskazują jednoznacznie, iż w opinii większości ankietowanych zdecydowanie lepiej oceniane i częściej kojarzone z pozytywnymi zjawiskami rynkowymi i gospodarczymi są przedsiębiorstwa prywatne. W zasadzie jedynym obszarem, który zdecydowanej większości ankietowanych we wszystkich badaniach sondażowych bardziej kojarzy się z firmą państwową, a nie prywatną, jest większa gwarancja zatrudnienia.

Jak wskazują wyniki badania przeprowadzonego przez Ipsos Loyalty, firmy państwowe ponad trzykrotnie częściej kojarzą się respondentom z gwarancją zatrudnienia, niż firmy prywatne¹⁹. Obie kategorie przedsiębiorstw kojarzone są w podobnym stopniu z możliwościami rozwoju pracowników oraz wpływem na gospodarkę. Inwestycje i rozwój, konkurencyjność na rynku polskim i zagranicznym, sprawność zarządzania oraz jakość produktów i usług są natomiast domeną przedsiębiorstw prywatnych. Szczegółowy rozkład skojarzeń ankietowanych z prywatną lub państwową formą własności zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres nr 10

Źródło: Badanie Ipsos Loyalty na zlecenie Ministerstwa Skarbu Państwa.

¹⁹ Ipsos Loyalty – „Raport z badania opinii na temat prywatyzacji”, Warszawa, czerwiec 2013 r. Badanie zleczone przez Ministerstwo Skarbu Państwa, przeprowadzone w dniach od 25 do 29 maja 2013 r. na reprezentatywnej próbie 1009 dorosłych respondentów mieszkających w Polsce.

Pracownicy podmiotów sektora publicznego częściej niż ogół populacji kojarzą spółki Skarbu Państwa z niemal wszystkimi wymienionymi stwierdzeniami – wyjątki stanowią tutaj gwarancja zatrudnienia i możliwości rozwoju pracowników. W kwestii możliwości rozwoju pracownicy zatrudnieni w sektorze publicznym udzielają odpowiedzi nie odbiegających od średniej dla ogółu badanych, a gwarancję zatrudnienia kojarzą z przedsiębiorstwami prywatnymi częściej niż pozostali.

3.2.4. Stosunek Polaków do prywatyzacji spółek o kluczowym znaczeniu dla gospodarki

Stanowisko polskiego społeczeństwa odnośnie pozostawienia w rękach Skarbu Państwa spółek o kluczowym znaczeniu dla gospodarki jest niezmiennie od początku okresu transformacji. Za pozostawieniem w nadzorze Skarbu Państwa spółek o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opowiada się ponad 60% ankietowanych. Przeciwnego zdania (prawie jedna piąta ankietowanych) byli głównie młodzi respondenci w wieku 25 – 39 lat²⁰.

Podobne wyniki dają również badania historyczne - z ankiety przeprowadzonej przez Pracownię Badań Społecznych GDA w Sopocie w marcu 2011 r. wynikało, że blisko 70% respondentów opowiedziało się za tym, aby duże spółki Skarbu Państwa, takie jak PZU SA, KGHM Polska Miedź S.A. i PKN Orlen S.A., pozostały pod kontrolą państwa²¹. 16% Polaków biorących udział w badaniu opowiedziało się za pełną prywatyzacją tych spółek, natomiast 17% nie miało zdania w tej sprawie. Podobne stanowisko potwierdzają również badania opinii społecznej przeprowadzone w 2011 r. przez GfK Polonia²². Wyłania się z niego zdecydowany sprzeciw ankietowanych wobec sprzedaży strategicznych polskich przedsiębiorstw zagranicznym państwowym firmom. Ponad 80% ankietowanych Polaków uważało wówczas, że pierwszeństwo przy zakupie prywatyzowanych firm powinni mieć krajowi inwestorzy.

3.2.5. Ocena form prywatyzacji

Jak wynika z badania Ipsos Loyalty, najczęściej preferowaną przez respondentów formą prywatyzacji w minionym roku była sprzedaż akcji lub udziałów spółek Skarbu Państwa inwestorom krajowym. Za takim rozwiązaniem opowiedziała się jedna trzecia ankietowanych Polaków (32%). Co czwarty ankietowany jest zdania, że najlepszą formą

²⁰ Ibidem.

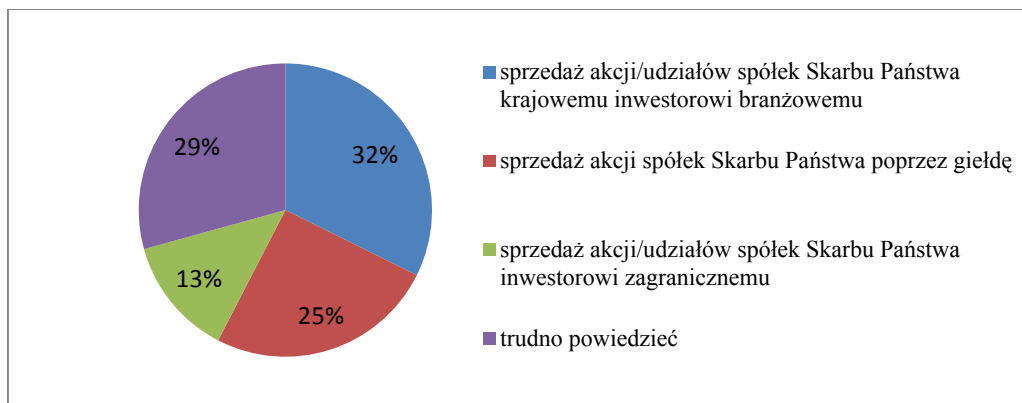
²¹ Badanie własne PBS DGA. Sondaż został przeprowadzony w dniach 4 – 6 marca 2011 r. na losowo wybranej próbie 1070 mieszkańców Polski powyżej 15-go roku życia.

²² Badanie GfK Polonia: „Postawy Polaków wobec prywatyzacji” zostało przeprowadzone w styczniu 2011 r. na reprezentatywnej grupie osób.

prywatyzacji jest sprzedaż akcji spółek poprzez giełdę, a za sprzedażą akcji inwestorom zagranicznym opowiada się co ósmy respondent.

Wykres nr 11

Opinie w sprawie preferowanej formy prywatyzacji (dane w %)

Źródło: Badanie Ipsos Loyalty na zlecenie Ministerstwa Skarbu Państwa.

Odsetek ankietowanych, którzy wskazali sprzedaż akcji spółek Skarbu Państwa poprzez giełdę jako najlepszą formę prywatyzacji, zmniejszył się w porównaniu do opinii w tej kwestii z roku 2011. Według TNS Pentor, w październiku 2011 r. 61% ankietowanych uznało, że sprzedaż akcji spółek Skarbu Państwa na giełdzie to najlepsza metoda prywatyzacji²³. Opinie prezentowane przez ankietowanych w roku 2011 można uznać jako reakcję społeczeństwa na przeprowadzony z sukcesem projekt Ministra Skarbu Państwa dotyczący Akcjonariatu Obywatelskiego.

Podobnie jak w przypadku innych analizowanych zjawisk prywatyzacyjnych, tak i w kwestii form prywatyzacji, wiek ankietowanych okazał się zmienną demograficzną w największym stopniu determinującą opinie o prywatyzacji. Najmłodszy respondent (w wieku 18-29 lat) najbardziej skłonny są opowiadać się za sprzedażą akcji inwestorom zagranicznym. Respondenci w wieku 30-49 lat częściej niż pozostałe grupy preferują sprzedaż akcji spółek Skarbu Państwa na giełdzie, natomiast respondenci najstarsi – powyżej 50 roku życia opowiadają się za sprzedażą akcji lub udziałów branżowym inwestorom krajowym.

²³ TNS Pentor – „Akcjonariat Obywatelski – wyniki badania świadomości marki”, Warszawa, październik 2011 r. Badanie przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Skarbu Państwa. Badanie przeprowadzone w dniach 10 – 19 października 2011 r. na reprezentatywnej grupie 1000 dorosłych Polaków.

3.2.6. Opinie Polaków o sytuacji pracowników prywatyzowanych przedsiębiorstw

W minionym dziesięcioleciu można było zauważyć znaczne zmniejszenie odsetka opinii negatywnych. W 2003 r. ponad połowa ankietowanych Polaków (55%) była zdania, że prywatyzacja nie jest korzystna dla pracowników prywatyzowanych firm, a w roku 2009 liczba opinii krytycznych zmniejszyła się już do 37%²⁴. Wyniki ostatnich badań sondażowych na ten temat świadczą co prawda o powrocie do tendencji sprzed 10 lat (55% negatywnych opinii podsumowujących rok 2012), jednak wskazania te mogły być determinowane wpływem światowego kryzysu gospodarczego na niemal wszystkie sfery życia społecznego, politycznego i gospodarczego kraju, a nie samym procesem prywatyzacji i sytuacją pracownika w sprywatyzowanej firmie.

Pozytywne opinie w powyższej kwestii wyrażają młodszy ankietowani. Respondenci powyżej 50 roku życia i o niższym poziomie wykształcenia częściej wyrażają opinie negatywne. Pracownicy sfery budżetowej oraz przedsiębiorstw prywatnych zgadzają się ze stwierdzeniem, że sytuacja pracowników prywatyzowanych firm uległa poprawie blisko w 1/3 przypadków. Gorszą opinię mają natomiast rolnicy i osoby nieaktywne zawodowo (odpowiednio 21% i 23% odpowiedzi pozytywnych)²⁵.

Najlepszą opinię o sytuacji socjalnej i zawodowej pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa mają mieszkańcy zachodniej części Polski oraz Pomorza, a także mieszkańcy województwa mazowieckiego.

²⁴ CBOS, Komunikat z badań BS/133/2009 - „Prywatyzacja – oceny, skojarzenia, oczekiwania i obawy”, Warszawa, październik 2009 r. Badanie przeprowadzono w dniach 3 – 9 września 2009 r. na liczącej 1086 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

²⁵ Ipsos Loyalty – „Raport z badania opinii na temat prywatyzacji”, Warszawa, czerwiec 2013 r. Badanie zlecone przez Ministerstwo Skarbu Państwa, przeprowadzone w dniach od 25 do 29 maja 2013 r. na reprezentatywnej próbie 1009 dorosłych respondentów mieszkających w Polsce.

PODSUMOWANIE

Działania Ministra Skarbu Państwa mają na celu zarówno sprawowanie nadzoru właścicielskiego, jak również restrukturyzację i prywatyzację nadzorowanych podmiotów.

Zadania prywatyzacyjne w roku 2012 były prowadzone w ramach realizacji przyjętego w dniu 27 marca 2012 r. przez Radę Ministrów „*Planu prywatyzacji na lata 2012-2013*”, zgodnie z którym do strategicznych celów zaliczone zostały: modernizacja gospodarki, wsparcie polityk publicznych (zwłaszcza w okresie globalnego kryzysu) i rozwój rynku kapitałowego w Warszawie. Dokument wyznaczył kierunki przekształceń własnościowych, realizowanych poprzez transakcje giełdowe, wzmacniające rodzimy rynek kapitałowy oraz transakcje branżowe, wzmacniające konkurencyjność polskiej gospodarki. Zgodnie z założeniem, skuteczną realizację wyznaczonych celów prywatyzacji umożliwi elastyczność w doborze najbardziej odpowiedniego sposobu i terminu przekształceń własnościowych.

W wyniku realizowanej polityki prywatyzacyjnej, na koniec 2012 r. Minister Skarbu Państwa wykonywał prawa z akcji/udziałów w 292 spółkach prowadzących działalność, z wyłączeniem 167 spółek tylko z akcjami pracowniczymi.

W ramach procesów przekształceń własnościowych realizowanych od początku okresu transformacji do końca roku 2012 liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw państwowych zmniejszyła z 8453 do 70 przedsiębiorstw.

Łączna wartość przychodów z realizacji przekształceń własnościowych w Polsce w latach 1991-2012 wyniosła 147,26 mld zł, z czego przychody z prywatyzacji w 2012 r. wyniosły 9,158 mld zł (91,58% planowanej wielkości przychodów na rok 2012). Z uzyskanych przychodów z prywatyzacji w 2012 r. 62% (5 667,4 mln zł) zostało przekazanych na rachunki funduszy celowych oraz inne ustawowo określone cele, a 38% (3 490,8 mln zł) do budżetu państwa.

W 2012 r. kwota dywidend wpłaconych przez spółki, w których prawa z akcji i udziałów wykonuje Minister Skarbu Państwa wyniosła 7 424,4 mln zł (0,47% PKB, wobec 0,32% w 2011 r.), Minister Gospodarki - 349,6 mln zł oraz Minister Obrony Narodowej - 14,1 mln zł.

Skuteczność realizacji procesów prywatyzacji w Polsce w 2012 r. w dużej mierze zależała od otoczenia makroekonomicznego, sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek planowanych do prywatyzacji, możliwości pozyskania środków finansowych przez potencjalnych inwestorów oraz kryzysu zadłużenia w krajach strefy euro, który przyczynił się do trudnej sytuacji na zagranicznych rynkach i polskim rynku kapitałowym.

Z uwagi na powyższe, w 2012 r. ekspozycja inwestorów zagranicznych na polski rynek kapitałowy oraz działania Skarbu Państwa na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych charakteryzowały się dużym stopniem ostrożności. Niemniej jednak Ministerstwo Skarbu Państwa z sukcesem zrealizowało 8 transakcji na GPW, w tym jeden debiut (ZE PAK S.A.). Ogółem na warszawskiej giełdzie w 2012 r. zadebiutowało 19 spółek, a pomimo trudnych warunków rynkowych obroty w tym roku wyniosły 208 mld zł.

Mimo, iż prowadzony w Polsce od ponad dwudziestu lat proces przekształceń własnościowych wkroczył w etap końcowy, to jednak prywatyzacja i jej aspekty, wciąż wywierają duży wpływ na postawy Polaków i ich opinie o gospodarce.

Polacy coraz częściej rozumieją, że konsekwentne działania prywatyzacyjne umożliwiają rozwój przedsiębiorstw, pozyskiwanie kapitału (w tym międzynarodowego), dostęp do nowych technologii oraz obecność na światowych rynkach. Jednak wciąż istnieje znaczny odsetek, którego doświadczenia sprzed kilkunastu lat lub obecna sytuacja w regionie znajdują odzwierciedlenie w negatywnej postawie wobec przekształceń własnościowych. Łącznie pozytywne skojarzenia z prywatyzacją ma obecnie ponad jedna trzecia ankietowanych (37%). Niemal połowa respondentów (46%) zgadza się ze stwierdzeniem, że prywatyzacja była niezbędna do zbudowania w Polsce gospodarki rynkowej. Co trzeci ankietowany jest przeciwnego zdania (35%).

Oceny roku 2012 charakteryzuje pewien paradoks - zdecydowanie lepiej respondenci oceniali swoje najbliższe otoczenie gospodarcze (ja i firma, w której pracuję), niż otoczenie dalsze (gospodarka kraju, czy sytuacja na globalnych rynkach). Za to rozłożenie demograficzne można uznać za przewidywalne - lepiej miniony rok został oceniony przez osoby młodsze, które nie przekroczyły 35 roku życia, przez mieszkańców większych ośrodków miejskich oraz przez badanych lepiej wykształconych i sytuowanych.